

REDACTIONEEL

Afscheid van Johan Legemaate na twintig jaar TvGR

*Prof. mr. M.C. Ploem**

Er is een tijd van komen en een tijd van gaan. In de loop van 2002 trad Johan Legemaate, toen hoogleraar in Rotterdam, toe tot de redactie van het *Tijdschrift voor Gezondheidsrecht*. Het afgelopen jaar vierde hij zijn twintigjarig jubileum en dat was voor hem een mooie aanleiding om achter zijn redactielidmaatschap een punt te zetten. Zijn besluit stond vast en gedane zaken nemen geen keer. Legemaates vertrek is een stevige aderlating voor de redactie. Behalve zijn werk als redactielid en de laatste jaren als hoofdredacteur schreef hij tientallen artikelen en andere bijdragen voor het tijdschrift die zich zonder uitzondering laten kenmerken door de hoge kwaliteit ervan. Zijn publicaties bestrijken daarnaast een groot gebied van het gezondheidsrecht, wat gelet op de huidige specialiseringstrend binnen het recht steeds minder gezondheidsjuristen gegeven is. Legemaate laat een rijk oeuvre achter, overigens niet alleen in het *TvGR*.

Ter gelegenheid van Legemaates afscheid zijn in een speciale uitgave van het tijdschrift alle korte bijdragen van zijn hand bijeengebracht.¹ Ik kan u verzekeren: die zijn stuk voor stuk zeer het (her)lezen waard, ook al zijn sommige inmiddels ingehaald door de tijd. De bijdragen zijn in chronologische volgorde geplaatst, waardoor duidelijk wordt dat het gezondheidsrecht ook de afgelopen twee decennia weer een behoorlijke ontwikkeling heeft doorgemaakt. Bij een groot deel van die ontwikkelingen heeft ook het wetenschappelijke werk van Legemaate een belangrijke rol gespeeld. In dat laatste verband kan zijn bijdrage aan onderzoek in het kader van het ZonMw-programma 'Evaluatie Regelgeving' – dat inmiddels 53 evaluatierapporten opleverde en in 2022 zijn 25-jarig bestaan vierde – niet onvermeld blijven.

Legemaate was niet alleen bij een groot aantal wetsevaluaties betrokken (onder andere op het terrein van euthanasie, abortus, zelfbeschikking, kwaliteit en toezicht en dergelijke), hij vervulde bij twee complexe en maatschappelijk gevoelige wetsevaluaties op voortreffelijke wijze de rol van projectleider. Ik doel op de thematische evaluatie 'Gedwongen zorg' die in 2013-2014 werd uitgevoerd en de (eerste) evaluatie van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg en de Wet zorg en dwang, waarvan het tweede deel in november 2022 aan de Tweede Kamer werd aangeboden. Zeker ook dat laatste onderzoek – dat uitmondde in de alarmerende

* Corrette Ploem is universitair hoofddocent gezondheidsrecht Amsterdam UMC, bijzonder hoogleraar Recht, zorgtechnologie en geneeskunde, Universiteit van Amsterdam en hoofdredacteur van dit tijdschrift.

1 Voor abonnees zijn deze bijdragen in het tijdschriftenportaal van Boom te vinden. Zie ook het overzicht aan het eind van dit redactioneel.

Prof. mr. M.C. Ploem

conclusie dat de recent in werking getreden dwangwetten in belangrijke mate zijn mislukt – onderstreept het grote belang van wetsevaluatie en Legemaates bijdrage hieraan.

En dan het laatste, maar niet minst belangrijke ‘dossier’ van Legemaate: het tucht-recht. Een onderwerp waarop hij zich altijd zeer betrokken heeft gevoeld en dat ook het onderwerp van zijn laatste (inhoudelijke) redactioneel was. In zijn bijdrage met de treffende titel ‘Omdenken over het tuchtrecht’ geeft hij, mede vanuit zijn jarenlange ervaring als lid-jurist van het Centraal Tuchtcollege Gezondheidszorg, zijn zienswijze op de kritiek dat het tuchtrecht te veel wordt ervaren als een openbare terechtstelling van zorgverleners in plaats van als een systeem dat is gericht op leren en verbeteren en op kwaliteitsbevordering. Hij besluit zijn redactioneel met een – voor hem zo kenmerkende – heldere boodschap: ‘Ik denk af en toe best wel eens: zouden we een “tucht”-zaak niet beter kunnen beginnen met een goed gesprek, aan een ronde tafel en ‘gelijkvloers’ en met een breed scala van mogelijke opties (...)? En zou het college niet ook de mogelijkheid moeten hebben beide partijen eens een uurtje de gang op te sturen, om te kijken of ze er (toch) samen uit kunnen komen? (...) Nadenken over mogelijkheden voor een veel betere “alignment” tussen het tuchtrecht en het voor de kwaliteit van de zorg zo belangrijke domein van leren en verbeteren is zeker de moeite waard. Out of the box.’

De redactie is Legemaate zeer erkentelijk voor zijn grote verdiensten voor het TvGR en hoopt hem nog vaak als auteur van het tijdschrift te mogen verwelkomen.

De korte bijdragen van Johan Legemaate in TvGR

Kwaliteitsbewaking, informatie en toezicht, TvGR 2002/8

<https://doi.org/10.5553/TvGR/2002026008001>

Mag ik eerst uw paspoort even zien?, TvGR 2004/1

<https://doi.org/10.5553/TvGR/2004028001001>

Het zelfbeschikkingsrecht: een oud debat in nieuw licht, TvGR 2004/1

<https://doi.org/10.5553/TvGR/2004028001003>

Strafrecht en volksgezondheid, TvGR 2005/2

<https://doi.org/10.5553/TvGR/2005029002001>

Het voorschrijven van geneesmiddelen door verpleegkundigen, TvGR 2006/8

<https://doi.org/10.5553/TvGR/2006030008003>

Kiezen voor een goede dood, TvGR 2007/3

<https://doi.org/10.5553/TvGR/2007031003001>

Veilig melden van incidenten wettelijk regelen?, TvGR 2008/2

<https://doi.org/10.5553/TvGR/2008032002003>

Nieuwe wetgeving, TvGR 2008/4

<https://doi.org/10.5553/TvGR/2008032004001>

Artsen zonder grenzen, TvGR 2009/4

<https://doi.org/10.5553/TvGR/2009033004001>

‘Low trust’ in de gezondheidszorg, TvGR 2009/5

<https://doi.org/10.5553/TvGR/2009033005004>

De Inspectie als politieagent?, TvGR 2010/4

<https://doi.org/10.5553/TvGR/2010034004001>

Kijk en vergelijk!, TvGR 2011/3

<https://doi.org/10.5553/TvGR/016508742011035003001>

De informatierechten van de patiënt: te weinig en te veel, TvGR 2011/6

<https://doi.org/10.5553/TvGR/016508742011035006004>

Mag de Inspectie voor de Gezondheidszorg zo nodig zelf kwaliteitsnormen formuleren?, TvGR 2012/2

<https://doi.org/10.5553/TvGR/016508742012036002004>

Wetgeving als politieke speelbal, TvGR 2012/2

<https://doi.org/10.5553/TvGR/016508742012036002001>

De druk op het beroepsgeheim neemt toe, TvGR 2013/2

<https://doi.org/10.5553/TvGR/016508742013037002001>

Nieuwe wetgeving over het klachtrecht: winst of verlies?, TvGR 2013/5

<https://doi.org/10.5553/TvGR/016508742013037005003>

Zelfbeschikking in de participatiesamenleving, TvGR 2014/2

<https://doi.org/10.5553/TvGR/016508742014038002001>

Hulp bij zelfdoding in de psychiatrie, TvGR 2014/8

<https://doi.org/10.5553/TvGR/016508742014038008004>

Griffierecht in tuchtzaken, TvGR 2015/5

<https://doi.org/10.5553/TvGR/016508742015039005001>

De hype rond calamiteiten, TvGR 2016/8

<https://doi.org/10.5553/TvGR/016508742016040008001>

De wilsbekwame patiënt en zijn mentor of curator, TvGR 2018/1

<https://doi.org/10.5553/TvGR/016508742018042001005>

'Just culture' en het afleggen van verantwoording, TvGR 2018/2

<https://doi.org/10.5553/TvGR/016508742018042002001>

Afscheid van de Wet Bopz: wat staat ons te wachten?, TvGR 2019/5

<https://doi.org/10.5553/TvGR/016508742019043005001>

Omdenken over het tuchtrecht, TvGR 2021/1

<https://doi.org/10.5553/TvGR/016508742021045001001>
